

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Jana Vyklického a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. A.**, zastoupen Mgr. Umarem Switatem, advokátem se sídlem Praha 4, Dědinova 2011/19, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Hradec Králové, Pivovarské náměstí 1245, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 3. 2015, č. j. 28 A 22/2014 - 15,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 11. 2014, č. j. 20185/DS/2014/Kj, bylo jako opožděné zamítnuto odvolání žalobce (dále „stěžovatel“) proti rozhodnutí Městského úřadu Vrchlabí ze dne 15. 10. 2014, č. j. PD/13070/2014/OD-VR/Sch, jímž byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. Uvedeného přestupku se měl stěžovatel dopustit tím, že na výzvu policisty nepředložil ke kontrole svůj řidičský průkaz a odmítl se podrobit kontrole ke zjištění, zda byl při řízení vozidla ovlivněn alkoholem.

Proti rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel správní žalobu a navrhl, aby jí byl přiznán odkladný účinek. Vzhledem k tomu, že současně s podáním žaloby nebyl zaplacen příslušný soudní poplatek, Krajský soud v Hradci Králové (dále „krajský soud“) usnesením

ze dne 7. 1. 2015, č. j. 28 A 22/2014 – 8, stěžovatele vyzval, aby poplatkovou povinnost ve stanovené lhůtě splnil. Na základě uvedeného usnesení požádal stěžovatel o osvobození od soudních poplatků. Žádost stručně odůvodnil takto: „Žalobce zdvořile žádá soud o osvobození od soudních poplatků v částkách 3.000 Kč a 1.000 Kč. Žalobce je nemajetný a nemá žádný zdroj příjmů“. Krajský soud vycházel z toho, že stěžovatelova žádost neobsahuje všechny údaje, které jsou k rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků nezbytné, a proto jej usnesením ze dne 28. 1. 2015, č. j. 28 A 22/2014 – 12, vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů doručil vyplněný formulář o osobních a majetkových poměrech. Poučil jej zároveň, že nebude-li ve stanovené lhůtě požadavek soudu splněn, bude žádost zamítnuta. Na poslední uvedenou výzvu již stěžovatel nereagoval, a krajský soud proto žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl kasační stížností napadeným usnesením ze dne 5. 3. 2015, č. j. 28 A 22/2014 – 15.

V předmětném usnesení krajský soud uvedl, že je na žadateli, který se osvobození od soudních poplatků domáhá, aby nedostatek finančních prostředků doložil. Účastníka v této situaci zatěžuje jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní. V tomto směru odkázal krajský soud i na judikaturu zdejšího soudu. V souvislosti s tím je krajský soud přesvědčen, že požaduje-li účastník řízení od státu určitý „bonus“ v podobě osvobození od soudních poplatků, měl by svým aktivním přístupem vytvořit podmínky, aby soud mohl objektivně rozhodnout. To stěžovatel neučinil, a proto byla jeho žádost zamítnuta.

Kasační stížností ze dne 8. 4. 2015 napadá stěžovatel usnesení krajského soudu, aniž by specifikoval, jaký kasační důvod uplatňuje. Má za to, že krajský soud nepostupoval správně, pokud žádost o osvobození od soudních poplatků (dále „žádost“) zamítl.

Stěžovatel se domnívá, že z vyjádření o nemajetnosti, které užil v žádosti, vyplývá, že nepobírá žádné sociální dávky a nemá ani finanční úspory. Pokud se to zdálo krajskému soudu nedostatečné, měl jej vyzvat, aby nedostatky odstranil. Stěžovatel dále uvádí, že se ocitl v tíživé životní situaci, nedisponuje žádnými finančními prostředky, žije jen z milodarů a postupem soudu mu byla fakticky odňata možnost, aby se proti správnému rozhodnutí bránil. V souvislosti s tím upozornil, že správní rozhodnutí významně zasahuje do jeho práv, přičemž zákaz řízení motorových vozidel mu znemožňuje získat zaměstnání a obstarat si tak do budoucna zdroj příjmů. Podle stěžovatele krajský soud nezjistil skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a navrhuje proto usnesení zrušit.

Kasační stížnost obsahuje i návrh na přiznání odkladného účinku, který stěžovatel blíže neodůvodnil.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 4. 6. 2015. S rozhodnutím krajského soudu se plně ztotožňuje a uvádí průběh předcházejícího řízení, jímž dokládá, že odvolání proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí bylo skutečně opožděné.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“) přípustná. Soudní poplatek za kasační stížnost sice stěžovatel nezaplatil,

pokračování

Nejvyšší správní soud však na splnění této podmínky netrval s ohledem na povahu posuzované věci (viz argumentaci usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As

196/2014 - 19, dostupného na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud následně přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti explicitně neuvádí žádný z kasačních důvodů, avšak z jejího obsahu lze dovodit, že se jedná o důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., popřípadě písm. d) tohoto ustanovení. Stěžovatel se totiž domnívá, že vyjádření, které užil v žádosti, bylo k jejímu posouzení dostatečné – tedy namítá nesprávné posouzení právní otázky. Dále soudu vytýká, že jej nevyzval, aby nedostatky žádosti odstranil, tedy namítá vadu řízení před soudem.

Nejvyšší správní soud se již povinnostmi žadatele o osvobození od soudních poplatků mnohokrát zabýval, přičemž například v rozsudku ze dne 19. 7. 2012, č. j. 3 As 59/2012 – 7, (dostupný na www.nssoud.cz) trefně poznamenal, že „[j]e na účastníku samém, aby svoji materiální stránku dostatečně konkrétně popsal (břemeno tvrzení), a současně aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil soudu (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady dosvědčující jeho nemajetnost, resp. nízké příjmy (břemeno důkazní). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 As 343/2004 - 50, publikovaný pod č. 537/2005 Sb. NSS). Pro osvobození od soudních poplatků tak účastník musí doložit, že nemá dostatečné prostředky (kromě toho, že jeho návrh nesmí být zjevně neúspěšný a současně účastník o osvobození od soudních poplatků musí požádat). Soud je povinen v každém jednotlivém případě vážít konkrétní specifické okolnosti žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuální poměry žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2009, č. j. 8 As 20/2009 - 50). Je proto na účastníkovi, aby v žádosti o osvobození od soudních poplatků uvedl, v čem nezpůsobilost uhradit soudní poplatek spočívá, přičemž musí být vždy posuzovány tyto poměry dle aktuálního stavu a komplexněji celkové výdělkové a majetkové poměry žadatele. K tomu praxe vytvořila podklad ve formalizovaném potvrzení o výdělkových a majetkových poměrech, které postihuje veškeré oblasti zkoumání relevantních podmínek. Právě tak může účastník soudního řízení nejlépe svá tvrzení prokazovat. Jistě nelze vyloučit i důkazy jiné, avšak jen za předpokladu jejich stejně komplexního rozsahu.“ Je tedy zřejmé, že nestačí jen obecně tvrdit nedostatek prostředků k zaplacení soudního poplatku, ale žadatel musí svá tvrzení rovněž doložit. V nyní projednávané věci přitom bylo podkladem pro rozhodnutí ničím nepodložené tvrzení stěžovatele, že „je nemajetný a nemá žádný zdroj příjmů“. To je samo o sobě pro spravedlivé posouzení nedostatečné, neboť rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků by mělo být založeno na komplexním přehledu majetkových poměrů, včetně závazků, a struktury příjmů, z nichž žadatel hradí běžné životní potřeby. V posuzované věci nic nenaznačuje, že by stěžovatel skutečně nemohl mít žádné příjmy, respektive že by se nacházel v tak zoufalé hmotné situaci, jak tvrdí. Nenasvědčuje tomu žádná ze zjištěných okolností a přehlédnout nelze například ani to, že je zastoupen advokátem na základě plné moci, a lze tudíž

předpokládat, že musí disponovat finančními prostředky, z nichž zastoupení hradí. V uvedeném kontextu působí značně nevěrohodně kasační tvrzení stěžovatele, že jeho jediným příjmem jsou milodary spočívající v náhodném poskytnutí stravy. Za uvedených okolností proto postupoval krajský soud naprosto správně, pokud stěžovatele vyzval rozsah a strukturu majetku a příjmů doložit prostřednictvím standardizovaného formuláře. Stěžovatel nezbytné údaje neposkytl a krajský soud proto nemohl o jeho žádosti rozhodnout jinak, než ji zamítnout. Stěžovatel byl o takovém následku srozumitelně poučen a je třeba zdůraznit, že osud žádosti předurčil sám svou procesní pasivitou. Nejvyšší správní soud proto námitku vztahující se k nesprávnému posouzení žádosti krajským soudem pokládá za nedůvodnou.

Stěžovatel dále namítl, že měl být krajským soudem vyzván k odstranění nedostatků žádosti o osvobození od soudních poplatků, jestliže se krajský soud domníval, že je žádost nedostatečná. Zcela přitom ignoruje skutečnost, že právě to se totiž stalo usnesením ze dne 28. 1. 2015, č. j. 28 A 22/2014 – 12, v němž krajský soud požadoval vyplnění formuláře o osobních a majetkových poměrech. Pokud by stěžovatel formulář vyplnil a zaslal jej krajskému soudu, nepochybně by tím nedostatky žádosti odstranil. Tato námitka tedy postrádá jakékoli opodstatnění.

Pro úplnost je třeba dodat, že o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, neboť o samotné kasační stížnosti rozhodl bezodkladně poté, co mu byl postoupen spis krajského soudu a byly zajištěny veškeré náležitosti potřebné k jejímu projednání.

Nejvyšší správní soud neshledal žádnou z uplatněných námitek důvodnou, proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by náleželo procesně úspěšné žalovanému, u kterého však nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. července 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu